

TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI – 2024

Đơn vị: Đài PT-TH Cao Bằng

Tên tác phẩm: TỪ XÓM NGHÈO ĐẾN ĐIỂM DỪNG CHÂN
TOÀN CẦU

Nhóm tác giả: Ánh Nguyệt, Lâu Hải, Mùi Duyên, Triệu Phâu

Thể loại: Chương trình tiếng dân tộc (tiếng Dao)

Thời lượng: 29 phút

Phát sóng: Ngày 13/10/2023

XÁC NHẬN THỦ TRƯỞNG ĐƠN VỊ
(ký tên, đóng dấu)

Kịch bản chương trình phát thanh tiếng Dao

TỪ XÓM NGHÈO ĐẾN ĐIỂM DỪNG CHÂN TOÀN CẦU

Phát sóng 20h ngày 13/10/2023

Mùi Duyên: Mùi Duyên và Triệu Phâu xin chào quý vị thính giả và đồng bào! Thưa quý vị! Phát triển du lịch cộng đồng ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi đã và đang mang lại “lợi ích kép” cho người dân bản địa. Bởi, loại hình du lịch này không chỉ góp phần bảo vệ và phát huy những giá trị văn hóa vốn có mà còn tạo sinh kế bền vững cho đồng bào dân tộc thiểu số, miền núi phát triển kinh tế trên mảnh đất quê hương.

Triệu Phâu: Du lịch cộng đồng là loại hình du lịch được khai thác dựa trên các giá trị văn hóa bản địa. Với thế mạnh về cảnh quan thiên nhiên, văn hóa ẩm thực độc đáo, tập tính người dân thân thiện cởi mở... nếu được phát triển đúng hướng và có sự quản lý tốt, Việt Nam có thể trở thành điểm đến hàng đầu thế giới về phát triển du lịch cộng đồng.

Mùi Duyên: Trên bản đồ du lịch Việt Nam, địa danh Hoài Khao, xã Quang Thành, huyện Nguyên Bình vẫn là cái tên còn mới mẻ. Tuy vậy, thời gian qua, nhờ tinh thần học hỏi, sự quan tâm của lãnh đạo địa phương đã giúp mô hình du lịch cộng đồng ở đây có nhiều khởi sắc.

Triệu Phâu: Xóm Hoài Khao nằm trên độ cao hơn 1000m so với mực nước biển, lọt trong một thung lũng được bao quanh bởi ngút ngàn cây rừng của vườn quốc gia Phja Oắc - Phja Đén. Nằm ở vùng đệm của vườn quốc gia nên xóm nhỏ này sở hữu vẻ đẹp nguyên sơ hiếm có. Điểm đặc biệt, bà con nơi đây giữ gìn và bảo tồn được gần như nguyên vẹn các giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc của dân tộc mình.

Thả tiếng chị Chu Thị Hạnh đang học tiếng Anh...

Cô gái người dân tộc Dao tiên Chu Thị Hạnh không bao giờ nghĩ đến việc có một ngày mình lại học ngoại ngữ vì lâu nay ở bản Hoài Khao này, người nói

tiếng Việt còn hiếm hoi. Nhưng điều không tưởng ấy lại đang hiện hữu ở vùng đất này, khi ngôi làng ngày càng được nhiều người biết đến, đặc biệt là khi Công viên địa chất Non nước Cao Bằng được UNESCO công nhận và Hoàì Khao được lựa chọn là một trong những điểm dừng chân toàn cầu. Những đoàn du khách đến với xóm nhỏ ngày càng nhiều, có cả du khách nước ngoài, Chu Thị Hạnh và những người trẻ ý thức được việc học ngoại ngữ để có thể giao tiếp cơ bản bằng tiếng Anh.

Băng âm thanh – 01 Chu Thị Hạnh: *“Từ năm 2018 khi các cấp thông báo sẽ đầu tư vào xóm thì tôi đã có kế hoạch làm du lịch cộng đồng rồi. Sau 03 năm chuẩn bị, đến năm 2021 nhà tôi mới làm dịch vụ homestay. Lúc đó có gia đình tôi và 2, 3 nhà khác nữa đăng ký làm, sau đó có thêm nhiều nhà đăng ký tham gia. Hiện cả xóm có tất cả 07 homestay, mọi người sẽ hỗ trợ nhau, nhà nào có khách đông thì tập trung hỗ trợ nhà đó.”*

Ngôi nhà gỗ 3 gian theo đúng chuẩn của đồng bào Dao tiền được chị Chu Thị Hạnh cải tạo lại thành homestay với 03 phòng ngủ riêng và 01 phòng chung. Bên ngoài được trang trí bởi những đồ vật gắn bó với đời sống hằng ngày của người dân. Đặc biệt, góc trái ngôi nhà được chị Chu Thị Hạnh trưng bày các bộ trang phục truyền thống, khăn áo, túi trâu, các sản phẩm thủ công đẹp mắt... vừa để du khách checkin, vừa tìm hiểu bản sắc văn hóa bản địa.

Thả tiếng động chị Chu Thị Hạnh giới thiệu với khách du lịch

“- Đây là cái gì vậy em ơi?

- Em xin giới thiệu với anh chị, đây là túi ăn trâu của người phụ nữ Dao tiền, túi trâu này sẽ được gắn bởi những đồng bạc để tạo nên nét đẹp cho túi trâu.

- Áo này đặc sắc này, áo này thêu hình gì em?

- Chiếc áo này mình thêu bởi những họa tiết đặc sắc của dân tộc Dao tiền, các họa tiết này thì mình thêu bằng thủ công nên sẽ mất nhiều thời gian để hoàn thành. Váy này được in sáp ong. Mình lấy vải trắng về lấy sáp ong in lên đó, in

xong mình nhuận chậm, những chỗ có sáp ong sẽ màu trắng, những chỗ không có sáp ong không in lên sẽ màu xanh ạ...”

Băng âm thanh - 02 Chu Thị Hạnh: “Nhà nước hỗ trợ mỗi gia đình đăng ký làm homestay 80 triệu đồng để tu sửa nhà, mua sắm thiết bị, chăn ga gối nệm. Những thứ như nhà mình đang có là được hỗ trợ từ đó. Nhà mình thì phân công ra như mình có 2 vợ chồng làm thì một người dẫn khách đi thăm quan xung quanh, một người ở nhà nấu cơm cho khách. Phải có người dẫn khách đi rồi giới thiệu cho khách thì khách mới hiểu được những nét văn hóa của đồng bào”

Băng âm thanh - Nguyễn Thúy Hằng: Tôi cảm thấy rất thanh bình, trong thời đại hiện nay, hiếm có ngôi làng nào còn giữ lại được đầy đủ bản sắc như Hoài Khao. Tôi thực sự bị thu hút và rất thích không gian cũng như khung cảnh nơi đây – Chị Nguyễn Thúy Hằng, một du khách từ Hà Nội chia sẻ.

Hằng ngày đón từng đoàn khách du lịch lên với Hoài Khao, đến với homestay Nhất Nhất, chị Chu Thị Hạnh cũng dần trở nên thuần thục hơn. Chị cũng như các người dân ở bản đã và đang từng ngày góp phần vào sự đổi thay của Hoài Khao hôm nay.

Băng âm thanh – 03 Chu Thị Hạnh “Làm homestay này thì cuộc sống của gia đình tôi đang thực sự thay đổi. Trước chưa làm dịch vụ thì con lợn, con gà nuôi được chúng tôi phải mang ra chợ bán. Còn bây giờ có khách vào làng nghỉ với ăn uống ở đây nên chúng tôi bán nấu ăn cho khách luôn. Bây giờ có điện, có đường lớn, xóm khang trang, có du khách tới du lịch, bà con ai cũng phấn khởi.”

Box:

Cách thị trấn Nguyên Bình khoảng 20 km, xóm Hoài Khao thuộc quần thể Lũng Cam – Phja Oắc, nằm nép mình dưới một thung lũng nhỏ, nhà làm bằng gỗ, lợp ngói âm dương, tạo nên vẻ đẹp vừa giàu bản sắc dân tộc, vừa mang nét hoài cổ thơ mộng. Đặc biệt, mỗi gia đình có một kho chứa thóc làm bằng gỗ tách biệt với nhà chính, phòng khi xảy ra hỏa hoạn thì kho chứa thóc vẫn an toàn.

Xóm nhỏ mộc mạc là nơi cư trú của 34 hộ dân người Dao Tiền. Con đường bê tông nhỏ uốn lượn qua từng ngôi nhà gỗ, trước cửa mỗi nhà đều có kho thóc như nét đặc trưng của đồng bào, tạo nên vẻ riêng biệt cho Hoài Khao.

Với bản sắc văn hóa đặc sắc được gìn giữ khá nguyên vẹn từ kiến trúc nhà ở, nghề chạm bạc tinh xảo, nghề dệt truyền thống, thêu hoa văn váy áo, in hoa văn trên váy bằng sáp ong. Hoài Khao như một bức tranh đẹp níu chân du khách.

Thực hiện chủ trương gắn kết giữa phát triển du lịch cộng đồng với bảo tồn bản sắc văn hóa của các dân tộc, huyện Nguyên Bình xây dựng và triển khai thực hiện Chương trình đột phá xây dựng xóm Hoài Khao thành làng du lịch cộng đồng. Các cấp chính quyền đẩy mạnh tuyên truyền, bồi dưỡng cho người dân kiến thức cơ bản về du lịch cộng đồng, tập huấn kỹ năng tiếp đón, phục vụ khách du lịch.

Triệu Phâu: Vâng thưa quý vị, Hoài Khao đã trở thành điểm dừng chân toàn cầu về du lịch từ chính nét nguyên sơ và cảnh sắc bình dị vốn có.

Mùi Duyên: Tuy nhiên, quý vị và Triệu Phâu biết không, bản nhỏ xinh đẹp là vậy, nhưng khoảng gần 05 năm trước thôi, Hoài Khao vẫn là xóm 05 không.

Triệu Phâu: Xóm 05 không, hành trình đó chắc hẳn rất nhiều câu chuyện thú vị đây.

Mùi Duyên: Đúng là như vậy, sau đây, mời quý vị cùng Mùi Duyên đến với bản nhỏ Hoài Khao và cùng trò chuyện với trưởng xóm Lý Hữu Tăng để cùng tìm hiểu về hành trình từ xóm 05 không đến làng du lịch cộng đồng nhé.

Nhạc cắt

Mùi Duyên: Thưa quý vị, Mùi Duyên đến với Hoài Khao vào một ngày cuối thu, điều đầu tiên tôi ấn tượng đó chính là cánh đồng lúa vàng giữa thung lũng, những con đường bê tông quanh co bên những hàng rào hoa đang khoe sắc. Ngay đầu làng là khu nhà để xe và nhà sinh hoạt chung, cạnh đó là biểu tượng con trâu trắng – bởi theo tiếng dân tộc Hoài Khao nghĩa là trâu trắng.

Chào anh Lý Hữu Tăng, thưa anh, Duyên đang thắc mắc là để làm được những công trình tiếp đón và đường giao thông quanh xóm như thế này, thì trước đây vận động bà con mở đường có khó không a?

Lý Hữu Tăng: Ở đây thì cũng dễ, lúc có chủ trương mở đường này thì bà con ai cũng ủng hộ, đường mở vào phần đất nhà ai thì bà con đều đồng tình ủng hộ và tình nguyện hiến đất làm đường. Cũng hiến nhiều lắm, như chỗ tiếp đón này có 3 hộ phải chuyển nhà. Hiến đất làm được thì hầu như cả xóm.

Mùi Duyên: Ngắm Hoài Khao bây giờ, em rất tò mò không biết là đáng vẻ của Hoài Khao trước đây khi chưa làm du lịch thì như thế nào ạ?

Lý Hữu Tăng: Xóm này trước đây mọi người vẫn biết đến là xóm nhiều không: không có đường, không điện, không nước, không sóng điện thoại, không nương thủy lợi... Nói chung là gần như biệt lập, cái gì cũng không có, khó khăn lắm.

Mùi Duyên: Lúc huyện vào vận động làm du lịch thì vận động ng dân có gặp khó khăn gì không?

Lý Hữu Tăng: Cái khó là phải thay đổi một số như là ăn ở hợp vệ sinh hơn. Đơn giản như trước đây dân không có khái niệm nhà vệ sinh, nay nhà nào cũng có nhà vệ sinh hợp tiêu chuẩn. Bà con cũng đồng lòng đưa gia súc ra xa nhà để giữ gìn vệ sinh nhà cửa với đường làng ngõ xóm. Được chọn làm làng du lịch chúng tôi chưa biết làm cái gì nhiều nhưng cũng rất vui. Huyện, xã, các đoàn vào khảo sát nhiều lần, họp nhiều lần lắm rồi cho tiền, vật liệu để làm đường, được đầu tư làm đường, kéo điện và nước sinh hoạt.

Mùi Duyên: Các dịch vụ phục vụ cho khách thì xóm mình đã làm được những gì rồi anh?

Lý Hữu Tăng: Ở đây chúng tôi có thành lập 4 đội theo truyền thống văn hóa dân tộc phục vụ cho du khách. Có một đội phụ nữ chuyên in hoa văn sáp ong, làm trang phục dân tộc. Một tổ thì làm các nghi lễ truyền thống như lễ cấp sắc,

tẩu sai, hát páo dung... các nghi lễ này chúng tôi vẫn luôn duy trì để không bị mất đi bản sắc văn hóa.

Thả nhạc nền:

Là chiếc nôi văn hóa của dân tộc Dao Tiền tại xã Quang Thành, đến với xóm Hoài Khao, du khách được trải nghiệm nét đẹp mộc mạc, hoang sơ, những giá trị văn hóa truyền thống giàu bản sắc của dân tộc Dao Tiền và những con người thân thiện, mến khách. Với những tiềm năng sẵn có, huyện Nguyên Bình xây dựng xóm Hoài Khao trở thành làng du lịch cộng đồng, phát triển du lịch gắn với bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa của đồng bào dân tộc.

Một trong những điểm độc đáo của đồng bào Dao tiền Hoài Khao không nơi nào có được đó chính là ngày hội hang ong. Ở Hoài Khao khi xuân đến, trên vách đá cheo leo của xóm, có những tổ ong khoái “siêu to khổng lồ”, với những tấm sáp ong có chiều ngang khoảng 1,5m, chiều cao có thể lên đến gần 2m. Sáp ong nguyên chất thu được sau khi nấu là nguyên liệu để in hoa văn trên trang phục của phụ nữ Dao Tiền. Nghi thức này được thực hiện vào tháng 07 âm lịch hằng năm, khi những đàn ong đã di cư chỉ còn lại sáp. Trước khi tiến hành thu hoạch sáp ong, đồng bào tổ chức lễ cúng thần ong, thần rừng, mang ý nghĩa tâm linh, sống hòa hợp, hài hòa với thiên nhiên, động vật. Anh Lý Phụ Nhậ, một trong những thành viên của xóm được tham gia thu hoạch sáp ong hằng năm chia sẻ:

Băng âm thanh - Lý Phụ Nhậ: *Ong này càng năm càng về nhiều. Đến mùa làm nương rẫy, làm ruộng thì ong lại về. Khi nào đi lấy sáp ong thì phải tìm thấy về cúng để ong đi rồi lại quay về, cầu cho người lên lấy sáp ong được bình an, không bị rơi xuống.*

Lễ cúng thần ong, thần rừng và thu hoạch sáp ong đã diễn ra hàng trăm năm qua ở xóm Hoài Khao, được người dân mong chờ và nghiêm túc thực hiện. Những năm gần đây, nhờ làm du lịch, lễ thu hoạch hang ong được nhiều người biết đến và cùng tham gia. Cả trăm người cùng hòa mình giữa khu rừng nguyên sinh để

cảm nhận hơi thở của thiên nhiên, được mong chờ như một ngày hội thực sự, nhưng mọi nghi thức diễn ra nhẹ nhàng, không quá ồn ào, náo nhiệt.

Băng âm thanh - Nguyễn Hoàng Hải: Tôi tên là Nguyễn Hoàng Hải, tôi đến từ Hà Nội. Lần đầu tiên khi biết về hang ong và ong khoái của người Dao tiền ở Hoài Khao tôi đã thấy rất thú vị và tò mò. Tôi chưa nói đến những tổ ong khoái to ngoài sức tưởng tượng, mà các nơi người ta khai thác ong lấy mật, còn ở đây bảo vệ ong để lấy sáp. Bạn thấy không, chỉ điều đó thôi đã khiến cho Hoài Khao trở nên khác biệt rồi.

Trong ngày hội hang ong, người dân trong xóm chia thành các tổ thay phiên nhau lấy sáp, lấy củi, nấu cơm, nấu sáp. Trên vách đá cao phía sâu trong rừng, hang ong lúc liu nhưng những báu vật mà thiên nhiên đã để lại cho Hoài Khao.

Băng âm thanh - Lý Phụ Sang: Tôi là Lý Phụ Sang, bây giờ đã hơn 60 tuổi rồi, lúc tôi sinh ra đã thấy cha ông làm lễ này rồi. Nơi nào có người Dao, nếu còn mặc váy thù phải có sáp ong. Dù bây giờ máy móc hiện đại đã in được nhưng kỹ thuật in sáp ong của tổ tiên truyền lại con cháu người Dao không bỏ được.

Sáp sau khi thu hoạch sẽ được cho vào chảo lớn, chưng cất tỷ mỉ, chắt lọc ra tinh chất của sáp ong làm nguyên liệu để in hoa văn trên trang phục của đồng bào nơi đây. Kỹ thuật in hoa văn bằng sáp ong tạo hình trên vải lại là một sự độc đáo khác mà đồng bào Dao tiền ở Hoài Khao còn lưu giữ được. Để rồi, nói không quá khi coi những bộ trang phục truyền thống của phụ nữ Dao Tiền thực sự là tác phẩm nghệ thuật với nhiều hoa văn tinh tế, giàu tính thẩm mỹ như hình cỏ cây, hoa lá, sóng nước, muông thú...

Bà Đặng Thị Mùi lớn lên cùng những bàn chằm sáp ong, nay tuổi đã cao, bà vui vì văn hóa truyền thống của cha ông vẫn được lưu giữ và nay lại được giới thiệu đến cho nhiều du khách xa gần biết đến.

Băng âm thanh - Đặng Thị Mùi: Cái điệu này tôi in và thêu rồi dùng được hơn 20 năm rồi. Ở đây còn nhiều người biết làm, nếu không làm thì sẽ không có cái để dùng đâu. Cũng là để giữ gìn bản sắc của mình và dùng trong ngày lễ tâm

linh. Bây giờ có khách du lịch đến, tôi vừa làm để dùng, vừa làm để bán. Nguyên liệu cũng có sẵn, như sáo ong là lấy trên rừng. Có nhiều loại sáo lắm, nhưng phải dùng sáo ong khoái mới làm được thôi.

Nhạc cắt

Triệu Phâu: Vâng, có thể thấy rằng Người Dao Tiền ở Hoài Khao sống gần gũi với thiên nhiên, có ý thức bảo vệ cảnh quan, môi trường.

Mùi Duyên: Đúng như vậy! Rừng ở đây được bảo vệ, có nhiều cây to, cây cổ thụ, như minh chứng về sự gần gũi, hòa hợp với thiên nhiên. Mùi Duyên nhớ là trong xóm có cây nhội mọc tự nhiên, là cây cổ thụ được người dân nơi đây lập miếu bảo vệ, có ý nghĩa thiêng liêng như cây thần thánh. Tháng 9/2020, cây nhội được công nhận là Cây di sản Việt Nam.

Triệu Phâu: Ngay cả hang ong cũng vậy, phải gần gũi với thiên nhiên và bảo vệ rừng tốt thế nào thì ong mới về đây làm tổ từ năm này qua năm khác.

Mùi Duyên: Lối sống dựa vào thiên nhiên, bảo vệ môi trường khiến cho bà con nơi đây vẫn giữ được nét đẹp văn hóa cổ xưa, giữ được những cánh rừng cổ thụ giàu giá trị đa dạng sinh học. Rất nhiều du khách đã tìm đến xóm Hoài Khao để được đắm mình vào thiên nhiên hoang dã, trải nghiệm những giá trị văn hóa độc đáo của đồng bào dân tộc Dao Tiền. Việc xây dựng, quy hoạch tại Hoài Khao được quản lý sát sao để không phá vỡ cảnh quan, thiên nhiên, giữ nguyên vẹn nét hoang sơ, hiếm có của vùng đất này.

Triệu Phâu: Có thể thấy Mùi Duyên đã có những trải nghiệm thật thú vị ở xóm Hoài Khao, bỗng dung tôi cảm thấy ghen tỵ vì điều đó.

Mùi Duyên: Chưa hết những điều thú vị ở Hoài Khao đâu, chính quyền và người dân địa phương cũng tập trung bảo tồn, gìn giữ nghề truyền thống, nét văn hóa của đồng bào dân tộc Dao Tiền như nghề chạm khắc bạc, phong tục hát Páo Dung, lễ cấp sắc. Mời quý vị thính giả và đồng bào cùng theo Mùi Duyên tiếp tục trải nghiệm nhé.

Tiếng chạm bạc...

Ông Lý Phú Cát là một trong số ít người còn duy trì nghề trạm bạc của cha ông để lại. Trên bộ trang phục của người Dao Tiền, có thể thấy họ rất coi trọng bạc, những đồng bạc trắng nguyên chất được chạm khắc tỉ mỉ gắn trên vạt áo.

Băng âm thanh - Lý Phú Cát: *Chạm bạc bây giờ có ít người làm rồi. Ở Hoài Khao còn mình tôi biết làm thôi, họ bỏ hết rồi. Nếu chúng tôi không làm thì sau này con cháu sẽ không biết làm nữa. Mình phải bảo tồn văn hoá Dao của mình từ đời này sang đời khác.*

Để làm tan chảy nguyên liệu bạc, than củi cũng phải chọn các gỗ tốt, nhưng không dùng than đá vì nhiệt cao sẽ làm hao bạc. Để tránh cho bạc khỏi lẫn tạp chất và ít bị hao, người thợ luôn dùng nồi đun bạc bằng đất.

Làm ra một bộ trang sức bạc, phải mất nhiều thời gian, công sức, vì vậy đòi hỏi người thợ chạm phải cần cù, nhẫn nại, khéo léo và tỉ mỉ. Người dân thường mang những thỏi bạc thô đến để ông nung lên và chạm thành sản phẩm theo yêu cầu. Vì thế, sản phẩm thủ công của người Dao Tiền có nét đặc sắc riêng về hoa văn, hình khối, chất lượng sản phẩm khác biệt

Băng âm thanh - Lý Phú Cát: *Bây giờ cũng có một số bắt đầu đến học lại, tôi cũng dạy cho để cùng nhau biết. Không học, không truyền lại thì sẽ mai một đi. Nay có khách du lịch đến, thích đồ thủ công chúng tôi làm ra, con cháu càng phải có ý thức học. Đồ thủ công của người Dao Tiền giờ theo du khách đi đến nhiều nơi, đi ra cả nước ngoài, chúng tôi tự hào và vui lắm.*

Mùi Duyên: Thừa đồng bào và quý vị thính giả! Ngoài làng bản, trang phục, tiếng nói, khôi phục nghề chạm bạc, thì bất cứ lúc nào đến với Hoài Khao chúng ta cũng có thể nghe thấy tiếng hát Páo Dung vang lên. Bà Triệu Mùi Mai năm nay đã ngoài 70 nhưng bà vẫn thường xuyên vừa dạy thêu, chằm sập ong cho các chị em, vừa dạy hát Páo Dung.

Băng âm thanh - Triệu Mùi Mai: *Bây giờ tôi dạy các chị em bài hát này nhé, cũng dễ hát thôi. Tôi hát rồi các chị em cùng hát theo nhé.*

Thả bài hát... Thả tiếng bà Mai dạy hát từng câu...

Đấy nhé, chúng ta câu này phải lấy hơi rồi hát như này

Bài này nói về mùa xuân tới, chị em chúng ta cùng nhau giữ gìn nghề thủ, cùng nhau chăm sóc ong để làm trang phục đẹp. Cùng nhau làm đẹp xóm bản để đón du khách tới thăm. Các chị em cố gắng học nhé.

Thả câu hát Páo dung của các chị em xóm Hoài Khao...

Thưa quý vị, vẫn những nếp nhà cũ ấy, nhưng nay Hoài Khao đã trở thành điểm đến của các tour du lịch trải nghiệm. 02 năm trở lại đây, người dân đã bắt đầu có nguồn thu từ du lịch, nhiều hộ đã vươn lên thoát nghèo, các thanh niên trong xóm đang quay trở lại xây dựng kinh tế tại quê hương. Đáng mừng nhất là sự đổi thay trong tư duy, cách nghĩ và hành động của đồng bào Dao tiền nơi đây. Từ thay đổi trong tư duy và cách nghĩ, xóm nghèo đã trở mình, tạo nên lối sống văn minh hơn, thể hiện rõ nhất là sự đổi thay về cảnh quan môi trường.

Băng âm thanh – Nong Quoc Hung: “Xóm Hoài Khao còn giữ đầy đủ nét văn hóa từ nhà cửa, từ hoạt động sản xuất, từ những làn điệu và các lễ cấp sắc tín ngưỡng. Tuy nhiên để thực hiện được thành điểm du lịch cộng đồng cần phải có sự chung tay của người dân. Thời gian đầu tổ chức triển khai khâu môi trường rất khó khăn. Cảnh quan đẹp nhưng môi trường chưa thực sự phù hợp... Khi chúng tôi đến khảo sát, cả xóm không có một nhà tiêu, cán bộ phải nhiều lần đến xóm vận động dân xây nhà tiêu hợp vệ sinh, di dời chuồng trại ra xa nhà. Dần dần công tác vệ sinh môi trường, đường làng ngõ xóm được nhân dân đồng tình, ủng hộ chỉnh trang” – hồi tưởng lại hành trình biến Hoài Khao từ xóm nghèo 5 Không đến làng du lịch cộng đồng, Bí thư Huyện ủy Nguyễn Bình Nông Quốc Hùng nhớ lại những ngày đầu gian nan đó. Là người đề xuất phương án, cũng là người quyết liệt nhất trong việc biến Hoài Khao trở thành điểm dừng chân toàn cầu của UNESCO, Bí thư Huyện ủy Nguyễn Bình Nông Quốc Hùng đã từng tự tay vẽ phác họa lại không gian của xóm trước khi đầu tư cơ sở, hạ tầng.

Băng âm thanh – Nong Quoc Hung 2: “Cần phải có sự đồng hành của người dân trong việc sắp xếp lại bản làng. Sau nhiều lần khảo sát, tôi đã từng ngồi ở đỉnh núi đối diện bản và vẽ bức tranh phác họa bản Hoài Khao. Chúng tôi

vẽ những tuyến đường xung quanh làng và quanh những cánh đồng cho bà con. Đồng thời vẽ những điểm xây dựng những nhà sinh hoạt chung để đón du khách, nhà để bán sản phẩm. Chúng tôi căn cứ vào thực địa, căn cứ vào diện tích đất, vận động nhân dân ủng hộ. Bãi đỗ chung cũng là đất bà con nhân dân, đất để xây dựng và tạo xóm Hoài Khao như bây giờ”

Nguyên Bình đã triển khai thực hiện các hạng mục đầu tư cơ sở hạ tầng, đẩy mạnh tuyên truyền, bồi dưỡng cho người dân kiến thức cơ bản về du lịch cộng đồng, kỹ năng tiếp đón, phục vụ khách du lịch. Huyện cũng đã đầu tư xây dựng hạ tầng cơ sở gồm các tuyến đường, mương thủy lợi, sóng viễn thông... trị giá hơn 25 tỷ đồng. Đầu năm 2022, bản Hoài Khao đã chính thức có điện lưới, "thắp sáng" cuộc sống của người dân xóm cổ trăm năm tuổi.

Hoài Khao hôm nay chính là kết quả khi chính quyền và nhân dân đồng lòng. Câu chuyện đoàn cán bộ của huyện vượt hơn 20km giữa đêm mưa giông để cùng nhân dân đi cứu hang ong khỏi kẻ xấu, chuyện Bí thư Hùng tự tay vẽ từng tuyến đường, mang theo cơm nắm cùng người dân khảo sát mọi ngóc ngách... Từ những việc làm đó đồng bào yêu cảnh quan thiên nhiên, yêu chính bản làng của mình, đồng thời, cũng tin tưởng, đồng hành cùng cấp ủy chính quyền.

Băng âm thanh – Nong Quoc Hung 3: “*Chúng tôi xác định xây dựng du lịch dựa trên những cảnh quan sẵn có và các giá trị trong hoạt động sản xuất. Chính vì vậy, yếu tố quyết định đến sự thành công này là từ chính người dân. Người dân tự nhận thức được và thấy rằng khi thay đổi như vậy, sẽ môi trường sống lành mạnh tốt hơn. Đồng bào cũng có thêm những nghề dịch vụ mới hỗ trợ vươn lên thoát nghèo bền vững, đây là yếu tố chính để cho điểm du lịch cộng đồng Hoài Khao”* - Bí thư Huyện ủy Nguyên Bình Nông Quốc Hùng khẳng định.

Theo kế hoạch của huyện Nguyên Bình, tới đây, Hoài Khao sẽ tổ chức chuỗi sự kiện vào khoảng tháng 10, là lễ hội thu hoạch sấp ong và mời các hiệp hội du lịch lên để trải nghiệm để giới thiệu đến đông đảo du khách.

(Nhạc nền)

Đến Hoài Khao vào những mùa khác nhau, du khách đều có những trải nghiệm khó quên với mảnh đất giàu bản sắc. Du khách được nhâm nhi chén rượu thơm nồng cùng những món ăn chứa đựng cả hương đất, hương trời nơi đây. Cảm nhận được tình cảm nồng ấm của người dân miền sơn cước, nhất là khi được cùng họ quây quần bên bếp lửa, cùng nghe họ kể về cuộc sống, phong tục, tập quán mang đậm bản sắc văn hóa của dân tộc Dao Tiền.

(Vút nhạc nền...)

Mùi Duyên: Với không khí trong lành, người dân thân thiện, chân thành cùng nền văn hóa truyền thống độc đáo, đây sẽ là “át chủ bài” đưa điểm du lịch cộng đồng Hoài Khao sẽ mở ra một hướng đi mới, là điều kiện thuận lợi để phát triển loại hình du lịch cộng đồng theo hướng hiệu quả, bền vững.

Triệu Phâu: Đồng bào và các bạn thân mến! Chương trình phát thanh với chủ đề “Từ xóm nghèo đến điểm dừng chân quốc tế” do Đài PT-TH Cao Bằng thực hiện đến đây là hết.

Mùi Duyên: Chương trình do BTV Ánh Nguyệt biên soạn với sự tham gia của các PV, BDV, PTV: Lâu Hải, Mỹ Duyên và Triệu Phâu; KTV: Ánh Nguyệt; Chỉ đạo nội dung Bùi Đình Trung; Chỉ đạo sản xuất Đàm Trung; Biên tập, TXSC Hồng Ánh, Quỳnh Như. Xin chào tạm biệt và hẹn gặp lại!